

Meteorītu muzejam un Asteroīdu dienai – 10 gadi

Informāciju presei sagatavoja Latvijas Astronomijas biedrība (LAB) un Meteorītu muzejs Meteoriti.LV.

29. un 30. jūnijā aicinām piedalīties īpašos jubilejas pasākumos Meteorītu muzejā Rīgā. Ar ANO rezolūciju 30. jūnijs tika pasludināts par ikgadēji atzīmējamu Starptautisko Asteroīdu dienu, arī šogad tā notiks dažādās pasaules valstīs. Asteroīdu dienas pārstāvis Latvijā ir Meteorītu muzejs, kas organizēs klātienē pasākumu jau 11. reizi. Svētdien, 29. jūnijā sākot no plkst. 13:00 notiks zinātniski-izglītojoša konference, ar daudziem interesantiem lektoriem. Tā būs veidota īpašā formātā, lai būtu pieejama plašam interesentu lokam, sākot ar ieinteresētiem skolniekiem un dažādu specialitāšu studentiem, vietu skaits gan ir ierobežots. Savukārt pirmdien, 30. jūnijā no plkst. 13:00-21:00 aicinām ikvienu interesentu gida vadībā apskatīt plašo Meteorīta muzeja kolekciju, ieskaitot jaunus īpašus iepriekš pie mums vēl neredzētus eksponātus, arī š.g. 18. februārī Polijā nokritušo Drelavas hondrītu. Meteorītu muzejs ir vienīgā vieta Latvijā, kur jau vairākus gadus apskatāmi visu četru mūsu valsts teritorijā nokritušo meteorītu fragmenti – Līksna, Birži, Nereta un Baldone. Muzeja kolekcijas apskate tiks organizēta par ziedojumiem.

Meteorītu muzeja kolekcija 10 gadu laikā ir būtiski pieaugusi. Tagad Latvijā aplūkojami daudzi pasaules nozīmīgāko meteorītu fragmenti. Visu pēdējo Eiropas teritorijā nokritušo meteorītu atrašanu ir sekmējuši bolīdu novērošanas kameru tīkli. Latvijas Astronomijas biedrība un Meteorītu muzejs aicina interesentus iesaistīties un atbalstīt Eiropas AllSky7 bolīdu tīkla veidošanu Latvijā ar mērķi atklāt nākamo krītošo meteorītu. Šobrīd mūsu valsts debesis novēro jau divas stacijas – Lielzeltiņu observatorijā un Meteorītu muzeja kameras, kas uzstādītas Ķīpsalā, Rīgā, sadarbībā ar RTU, kā arī sagatavošanā ir vēl viens punkts StarSpace observatorijā.

Asteroīdu dienas laikā izveidosim Zemes–Mēness mēroga modeli, kas palīdzēs izprast asteroīdu sadursmes iespējamību. Lielākā daļa asteroīdu mūsu planētai nav bīstami, taču tas ir tikai laika jautājums, kad kāds pietiekami liels Saules sistēmas mazais objekts varētu nodarīt cilvēcei lielākus un pat pilnībā iznīcinošus postījumus. Asteroīdu dienas atzīmēšanas datums tika izvēlēts, atceroties lielāko Zemes kosmisko katastrofu moderno laiku vēsturē – Tunguskas notikumu 1908. gada 30. jūnijā. Taču pēdējo 100 gadu laikā lielākā Zemes kosmiskā katastrofa tika piedzīvota 2013. gada 15. februārī Čelabinskas meteorīta krišanas laikā, kad salīdzinoši neliels, apmēram 18-19 m, asteroīds ietiecās mūsu planētas atmosfērā, izraisot 400-500 kilotonnu TNT ekvivalenta sprādzienu, kas ir apmēram 30 Hirošimas atombumbas. Asteroīdu diena ir izglītojoša vispasaules kustība, kuras galvenie mērķi ir pievērst uzmanību, atgādināt un skaidrot sabiedrībai asteroīdu draudus Zemei.

Apmeklējot Meteorītu muzeju, varēsiet uzzināt, kādi ir meteorītu veidi un kā rīkoties, atrodot tiem līdzīgu objektu. Meteorītu muzejs turpina rīkot ilgtermiņa publisko akciju “Vai arī Tavā pagalmā ir meteorīts?”. Rekomendējam izmantot Latvijā izstrādāto bezmaksas interaktīvo meteorītu identifikācijas testu: www.meteoriti.lv/MID.

2025. gada Asteroīdu dienas - 10 notikumi, kuriem vēlamies pievērst īpašu uzmanību:

28. jūnijā no plkst. 11:00 aicinām pieslēgties Asteroīdu dienas galvenajam festivālam Luksemburgā (angļu val.): <https://asteroidday.org/events-in-luxembourg/>

29. jūnijā no plkst. 13:00 Meteorītu muzejā norisināsies konference “Meteorītu muzejam un Asteroīdu”, kas paredzēta skolēniem, studentiem, speciālistiem un visiem interesentiem (vietu skaits ierobežots). Konferences lektori būs dažādi nozares speciālisti. Plānota tiešraide Meteorītu muzeja *YouTube* kanālā, pieslēgšanās saite konferences mājas lapā www.meteoriti.lv/AD2025/

30. jūnijā no plkst. 13:00-21:00 Meteorītu muzejā visiem interesentiem par ziedojumiem profesionāla astronoma gida vadībā būs iespēja apskatīt pasaules un Latvijas meteorītikas bagātības, uzzināt aktualitātes.

Latvijas Astronomijas biedrība apvieno astronomijas profesionāļus un interesentus, lai popularizētu astronomiju. LAB biedri piedalās žurnāla “Zvaigžņotā Debess” veidošanā un organizē regulāras informatīvas sanāksmes. Plašāka informācija LAB vietnē www.lab.lv.

Projekta Meteoriti.LV mērķis ir veicināt meteorītikas un ar to saistīto zinātņu attīstību un popularizēšanu Latvijā. Meteorītu muzejs atrodas Nīcgales ielā 3a, Rīgā. Plašāka informācija vietnē www.meteoriti.lv un š.g. Asteroīdu dienas lapā www.meteoriti.lv/AD2025/ Informācija par Eiropas AllSky7 bolīdu novērošanas tīklu: www.allsky7.net

Kārlis Bērziņš, LAB valdes priekšsēdētāja vietnieks un Meteorītu muzeja vadītājs, info@meteoriti.lv, tel.: 25453600